ते जना बङ्ग मन्यन्ते ये च शास्त्रविशारदाः। यच्चाप्यत्र भवेद्वाक्यं गर्हितं लोकनिन्दितं। ५०
कर्त्तव्यं तन्मनुष्येण क्षत्रधर्म्मेण वर्त्तता। निन्दितानि च सर्व्वाणि कुत्सितानि पदे पदे।
सोपधानि कृतान्येव पाण्डवैरकृतात्मभिः। अस्मिन्नर्थे पुरा गीताः श्रूयन्ते धर्म्मचिन्तकैः।
श्लोका न्यायमवेक्षद्भिस्तत्त्वार्थास्तत्त्वदर्शिभिः। परिश्रान्ते विदीर्णे वा भुञ्जाने वाऽपि शत्रुभिः।
प्रस्थाने वा प्रवेशे वा प्रहर्त्तव्यं रिपोर्ब्बलं। निद्रार्त्तमर्द्धरात्रे च तथा नष्टप्रणायकं।
भिन्नेयाधं बलं यच्च द्विधा युक्तञ्च यद्भवेत्। इत्येवं निश्चयं चक्रे सुप्तानां निशि मारणे। ५५
पाण्डूनां सह पाञ्चालैर्द्रौणपुत्रः प्रतापवान्। स क्रूरां मतिमास्थाय विनिश्चित्य मुहुर्मुहुः।
सुप्तौ प्राबोधयत्तौ तु मातुलं भोजमेव च। तौ प्रबुद्धौ महात्मानौ कृपभोजौ महाबलौ।
नोत्तरं प्रतिपद्येतां तत्र युक्तं ह्रिया वृतौ। स मुहूर्त्तमिव ध्यात्वा वाष्पविक्लवमब्रवीत्।
हतो दुर्य्योधनो राजा एकवीरो महाबलः। यस्यार्थे वैरमस्माभिरासक्तं पाण्डवैः सह।
एकाकी बहुभिः क्षुद्रैराहवे शुद्धविक्रमः। पातितो भीमसेनेन एकादशचमूपतिः। ६०
वृकोदरेण क्षुद्रेण सुनृशंसमिदं कृतं। मूर्द्धाभिषिक्तस्य शिरः पादेन परिमृद्नता।
विनर्द्दन्ति च पाञ्चालाः खेलन्ति च हसन्ति च। धमन्ति शङ्खान् शतशो हृष्टा घ्नन्ति च दुन्दुभीन्।
वादित्रघोषस्तुमुलो विमिश्रः शङ्खनिःस्वनैः। अनिलेनेरितो घोरो दिशः पूरयतीव ह।
अश्वानां हेषमानानां गजानाञ्चैव बृंहतां। सिंहनादश्च शूराणां श्रूयते सुमहानयं।
दिशं प्राचीं समाश्रित्य हृष्टानां गच्छतां भृशं। रथनेमिस्वनाश्चैव श्रूयन्ते लोमहर्षणाः। ६५
पाण्डवैर्धार्त्तराष्ट्राणां यदिदं कदनङ्कृतं। वयमेव त्रयः शिष्टा अस्मिन्महति वैशसे।
केचिन्नागशतप्राणाः केचित् सर्व्वास्त्रकोविदाः। निहताः पाण्डवेयैस्ते मन्ये कालस्य पर्य्ययं।
एवमेतेन भाव्यं हि नूनं कार्य्येण तत्त्वतः। यथा ह्येवंदृशी निष्ठा कृते कार्य्येऽपि दुष्करे।
भवेतास्तु यदि प्रज्ञा न मोहादपनीयते। व्यापन्नेऽस्मिन्महत्यर्थे यत्नः श्रेयस्तदुच्यतां।
इति श्रीमहाभारते सौप्तिकपर्व्वणि द्रौणिमन्त्रणायां प्रथमोऽध्यायः॥ १॥
॥ कृप उवाच॥ श्रुतन्ते वचनं सर्व्वं यद्यदुक्तं त्वया विभो। ममापि तु वचः किञ्चिच्छृणुष्वाद्य महाभुज। ७०
आबद्धा मानुषाः सर्व्वे निबद्धाः कर्म्मणोर्द्वयोः। दैवे पुरुषकारे च परं ताभ्यां न विद्यते।
नहि दैवेन सिध्यन्ति कार्य्याण्येकेन सत्तम। न चापि कर्म्मणैकेन द्वाभ्यां सिद्धिस्तु योगतः।
ताभ्यामुभाभ्यां सर्व्वार्था निबद्धा अधमोत्तमाः। प्रवृत्ताश्चैव दृश्यन्ते निवृत्ताश्चैव सर्व्वशः।
पर्ज्जन्यः पर्व्वते वर्षन् किन्तु साधयते फलं। कृष्टे क्षेत्रे तथा वर्षन् किं न साधयते फलं।
उत्थानञ्चापि दैवस्य ह्यनुत्थानञ्च दैवतं। व्यर्थं भवति सर्व्वत्र पूर्व्वस्तत्र विनिश्चयः। ७५
सुवृष्टे च यथा दैवे सम्यक् क्षेत्रे च कर्षिते। बीजं महागुणं भूयात्तथा सिद्धिर्हि मानुषी।
तयोर्दैवं विनिश्चित्य स्वयञ्चैव प्रवर्त्तते। प्राज्ञाः पुरुषकारे तु वर्त्तन्ते दाक्ष्यमाश्रिताः।
ताभ्यां सर्व्वे हि कार्य्यार्था मनुष्याणां नरर्षभ। विचेष्टन्तः स्म दृश्यन्ते निवृत्तास्तु तथैव च।